

ΘΕΑΤΡΟΝ

Θέατρον Κυβέλλης: «Τὰ σημερινὰ τὰ χρόνια» γεγονός εἰς πράξιν, ὑπὸ Ζ. Μακρῆ. — Τιμητικαὶ καὶ ἀποχαιρετιστήριον. — Τὸ ἐνδιαφέρον τῆς Βασιλικῆς Οἰκογενείας. — Πρόχειρος ἀπολογισμός. — Ἐταιρία Θεατρικῶν Συγγραφέων.

Ὁ κ. Ζ. Μακρῆς, ἀδελφὸς τοῦ ἀλησμόνητου φίλου καὶ συνεργάτου τῶν «Παναθηναίων», ἔδωσε δῆγμα τῆς ιδιοφυΐας του δι' ἑνὸς μονοπράκτου θεατρικοῦ ἔργου, τὸ ὁποῖον ὀνομάζει *γεγονός*. Τὰ «Σημερινὰ τὰ χρόνια» τῷ ὄντι δὲν εἶνε δράμα. Εἶνε ἀπλῶς ἓνα κομμάτι θλιβεράς, τραγικῆς ἂν θέλετε ζωῆς, χωρὶς πλοκὴν καὶ πρὸ πάντων χωρὶς λύσιν. Ἐνας νέος ἰατρός, βιοπαλαστής, εἶνε βουτηγμένος εἰς τὰ χροῆ. Τὴν ἡμέραν ἐκείνην πρέπει νὰ ἐξοφλήσῃ ἓνα συνάλλαγμα, πρέπει ἀκόμη νὰ πληρώσῃ τὸν φόρον ἐπιτηδεύματος. Διαφορετικὰ θὰ τοῦ κάμουν κατάσχισιν εἰς τὸ σπίτι του, εἰς τὸ ἰατρεῖον του, ἴσως καὶ θὰ τὸν συλλάβουν. Οἱ φίλοι του δὲν εἰμποροῦν νὰ τοῦ κάμουν τίποτε. Κανεὶς δὲν δανεῖζει τὸν πτωχὸν ἐπισημόνα! Καὶ μέσα εἰς τὴν τρικυμίαν, προσέρχεται ἓνας ἀσθενὴς διὰ νὰ ἐγγεγρασθῇ. Αὐτὸς ὁ ἀσθενὴς εἶνε πλέον ἢ μόνῃ ἐλπίς, ἢ προσωρινὴ σωτηρία. Διότι θὰ πληρώσῃ καλά. Ἀλλὰ πρέπει πρῶτα νὰ πεύσθῃ νὰ κάμῃ τὴν ἐπικίνδυνον ἐγγεγρασίαν, ἢ ὁποία τὸν φοβίσει. Μετὰ πολλοὺς δισταγμοὺς ἐπὶ τέλους τὸ ἀποφασίζει. Εἰσέρχεται εἰς τὸ ἰατρεῖον, ἢ ἐγγεγρασὶς ἀρχίζει. Ἀλλὰ μετ' ὀλίγον καταφθάνουν εἰσπρακτορὲς καὶ δικαστικοὶ κλητῆρες, ἄγριοι καὶ ἀνένδοτοι, ἀποφασισμένοι νὰ *ἐπιτελέσουν*. Ὁ ἀδελφὸς τοῦ ἰατροῦ κ' ἓνας φίλος του, εἰς μάτην τοὺς παρακαλοῦν νὰ περιμείνουν, νὰ ἐπανέλθουν. Εἰς μάτην κατόπιν προσπαθοῦν νὰ τοὺς ἀποδιώξουν διὰ τῆς βίας. Ἐκεῖνοι ἀντίστανται καὶ κάμνουν θόρυβον. Ὁ ἰατρός ἀναγκάζεται νὰ φύγῃ τὴν ἐγγεγρασίαν εἰς τὴν μέσῃν, καὶ νὰ προστρέξῃ, ἔξαιλος, διαμαρτυρόμενος καὶ ἱκετεύων. Εἶνε μία στιγμὴ ἀγωνίας. Μέσα ὁ ἀσθενὴς κινδυνεύει ἀπὸ αἱμορραγίαν. Ὁ ἰατρός ἐπιστρέφει πλησίον του. Οἱ εἰσπρακτορὲς μ' ἓνα μικρὸν *μπαζί*, πείθονται νὰ ἐπιστρέψουν ἀργότερα. Μετ' ὀλίγον ἐμφανίζεται πάλιν ὁ ἰατρός. «Ὁ ἄρρωστος ἐσώθη—λέγει—ἀλλὰ ἐγὼ νὰ ἰδοῦμε τί θὰ γίνω!» Καὶ ἡ αὐλαία πίπτει, ἐνῶ ἡ κατάστασις ἐξακολουθεῖ. Καμία λύσις δηλαδὴ. Γεγονός καὶ ὄχι δράμα. Μία ἀγωνία δυσκόλου βίου, εἰς τὸ κατακόρυφόν της, παρατεινομένη χωρὶς ἐλπίδα. Τὰ σημερινὰ τὰ χρόνια, τὰ ὁποῖα ὁμοῦς εἶνε καὶ τὰ χθεσινὰ, καὶ ἀκόμη ἴσως θὰ εἶνε καὶ τὰ αὐριανὰ...

Καλὰ γραμμένον αὐτὸ τὸ γεγονός. Αἱ σκηναὶ μὲ ἀρχετὴν φυσικότητα καὶ ἀλήθειαν· ἐκείνη δὲ κατὰ τὴν ὁποίαν φθάνει ὁ ἀσθενὴς, φοβισμένος, διστακτικὸς, ἀναποφάσιτος ἀκόμη, ἐνῶ οἱ ἄλλοι προσπαθοῦν νὰ τὸν πείσουν, ἢ φυσικωτέρᾳ καὶ ὠραιότερᾳ. Ἀλλ' οἱ θεαταὶ, οἱ ὁποῖοι εἶνε συνειθισμένοι νὰ βλέπουν κομ-

μίτια μὲ ἀρχὴν, μὲ μέσῃν καὶ μὲ τέλος, δὲν ἐνθουσιάζονται πολὺ μὲ τὸ ἀτελείωτον. Καὶ ὁμοῦς εἶνε καὶ αὐτὸ ἓνα εἶδος, ἀπὸ τὰ καθιερωμένα. Ὅπως ὅποτε εἰμποροῦμεν νὰ εἰπώμεν ὅτι ὁ κ. Μακρῆς ἐπέτυχεν, ἀποδείξας ὅτι θὰ ἐπιτύχῃ περισσότερο ἂν ποτε σχεδίσῃ, ἂντὶ γεγονότος, ἓνα δράμα τελειωμένον.

Οἱ ἠθοποιοὶ ὄχι πολὺ μελετημένοι,—ὅπως συνήθως εἰς τὰ μονόπρακτα ποῦ δὲν θὰ κάμουν *σειράν*. Ἀρκετὰ φυσικοὶ ὁμοῦς, καὶ πρὸ πάντων ὁ κ. Παπαγεωργίου.

Τὸ τέλος τῆς θεατρικῆς περιόδου ἐξώηρεσαν αἱ τιμητικαὶ καὶ αἱ ἀποχαιρετιστήριον τῶν ἠθοποιῶν. Ἡ Δνὶ Κοτοπούλη, εἰς τὴν «Νέαν Σκηνὴν» ἔκαμε τὴν τιμητικὴν τῆς μετὰ τὰ «Τρία Φιλία» τοῦ κ. Χρηστομάου. Τρεῖς χιλιάδες δραχμαί, — εἶνε τὸ *ρεκόρ!* — εἰσεπράχθησαν ἐκεῖνο τὸ βράδυ, φορτία δὲ ἀνθῶν καὶ δώρον πολυτίμων προσεφέρθησαν εἰς τὴν κοσμηγλήτην καλλιτέχνην. Ἐπίσης πανηγυρικῶς ἐδόθη εἰς τὴν «Νέαν Σκηνὴν» καὶ ἡ τιμητικὴ τοῦ κ. Σαγιῶρ μὲ τὸν ὄρωσιν του «Μαριαντῶ». Εἰς τὸ Δημοτικόν, μὲ πρωτοφανῆ κοσμοπλημμύραν ὁ κ. Φύρστ ἔδωσε τὴν ἰδικὴν του τιμητικὴν, παίξας τὸν «Ὁθέλλον», μὲ Δυσδαμιόναν τὴν Δδᾶ Κοτοπούλη. Τέλος ἡ κ. Κυβέλη Ἀδριανοῦ ἀπαιχρίθησε τοὺς πολυπληθεῖς θαυμαστάς τῆς τέχνης τῆς, οἱ ὁποῖοι ἔσπευσαν νὰ γερύσουν τὸ βράδυ ἐκεῖνο τὸ Δημοτικόν, μὲ τὴν ἰδικὴν καὶ «Φωτεινὴν Σάντην».

Ὅλας αὐτὰς τὰς παραστάσεις ἐτίμησαν διὰ τῆς παρουσίας των καὶ αἱ Α. Β. Υ. οἱ Πρίγκιπες. Εἶνε χαρακτηριστικὸν τὸ ἐνδιαφέρον, τὸ ὁποῖον ἐξεδήλωσεν ἡ Βασιλικὴ Οἰκογένεια κατὰ τὴν περίοδον ταύτην πρὸς τὴν θεατρικὴν μας κίνησιν. Πρίγκιπες καὶ Πριγκίπισσα ἀπαρηκολούθησαν μετ' ἀγάπης ὅλα σχεδὸν τὰ δόθῃνα φέτος πρωτότυπα ἔργα. Ἀνάλογον δὲ πρὸς τὸ ἐνδιαφέρον τῆς Βασιλικῆς Οἰκογενείας ὑπήρξεν ὁμοιογενὲς καὶ τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ κοινού. Τὰ τρία κυριώτερα ἀθηναϊκὰ θεάτρα, καθ' ὅλην τὴν περίοδον, εἰργάσθησαν λαμπρὰ, ἐνεθαρρύνθησαν δὲ εἰς τὸ νὰ δώσουν πλῆθος ἑλληνικῶν ἔργων, — προπάντων τὸ «Πανελλήνιον» τῆς Κυβέλλης, μὲ τὴν ἀληθῶς φωτισμένην διεύθυνσίν του, — μερικὰ τῶν ὁποίων εἶχαν ἐπιτυχίαν ζηλευτὴν. Κατὰ τὴν γνώμην μας, τὸ ἀνώτερον τῶν δοθέντων φέτος *δραματικῶν* ἔργων εἶνε τὸ «Κόκκινο Πουκάμισο» τοῦ κ. Μελεῖ ἔπειτα οἱ «Πετροχάρηδες» τοῦ κ. Χόρν. Διὰ τὴν δραματικὴν του κίνησιν εἰς τοὺς χαρακτῆρας του, ἀξιοσημειώτον ἐπίσης μᾶς φαίνεται τὸ πρωτόλειον τοῦ κ. Παπαζαφειροπούλου, ἢ «Χειροφρετημένη». Διὰ τὰ φιλολογικὰ τῶν χαρίσματα, τὰ δύο ἔργα τοῦ κ. Νιρβάνα, «τὸ Χελιδόνι» καὶ «Μαρία ἢ Πενταγώτισσα». Καὶ τέλος τὰ «Τρία Φιλία», διότι τὰ ἔγραψεν ὁ ποιητὴς κ. Χρηστομάου.

Μεταξὺ τῶν ἐλαφροτέρων, καὶ τῶν πνευματωδεστέρων, διατρέπον ἢ «Πρωθυπουργία» τοῦ κ. Μωραΐτην καὶ ὁ «Ἰωάννης Κωλέττης» τοῦ κ. Δημητράκου. Ὁ δὲ «Κινηματογράφος» τοῦ ἰδίου πρέπει, ἰομίζομεν, νὰ θεωρηθῇ ὡς ἡ εὐθυμωτέρα τῶν μέχρι οὗδε Ἐπιθεωρήσεων.

Ἄν εἴμεθα βέβαια ἡμεῖς οἱ ἀρμοδιώτεροι διὰ νὰ κατατάξωμεν καὶ τὴν «Φωτεινὴν Σάντην». Οὔτε γνωρίζομεν κἂν ἂν ἔχη θέσιν μετὰ τῶν ἔργων, τὰ ὁποῖα προαναφέραμεν. Τὸ μόνον τὸ ὁποῖον εἰμποροῦμεν νὰ ἴπωμεν, ἐξ ἀντικειμένου πλέον, εἶνε ὅτι ἐκ τῶν δραμάτων αὐτῆ εἶχε τὴν μεγαλυτέραν *θεατρικὴν* ἐπιτυχίαν, σθεῖσα 14 ἐν ὄλῳ φορὰς, μολονότι αἱ παραστάσεις ἢς ἤρχισαν ἀργά, περὶ τὰ μέσα Αὐγούστου, εἰς ἀσκεῖς θεάτρον, διακοπεῖσαι κ' ἐν τῷ μεταξύ ὡς ἐκ τοῦ ρωίμου ψυχροῦ φθινοπώρου. Ἀπέδειξε δὲ ὅτι κ' ἓνα ῥάμα εἰμπορεῖ ἴσως νὰ συναγωνισθῇ μὲ τὰς ἐπιθεωρήσεις, ὅταν ἔχη μίαν Κυβέλην ὡς πρωταγωνίστριαν, καὶ εἰς συνκοφαντοῦμεν τὸ ἀθηναϊκὸν κοινὸν λέγοντες ἕως ὅρα, ὅτι δὲν θέλει *δράματα*.

Ὡς δῆγμα τῆς ζωηρότητος τῆς ἐφετινῆς θεατρικῆς

κινήσεως πρέπει ἴσως νὰ θεωρηθῇ καὶ ἡ ἴδρυσις τῆς Ἐταιρίας τῶν Ἑλλήνων θεατρικῶν Συγγραφέων, ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ πρίγκιπος Νικολάου, ὁ ὁποῖος δὲν εἶνε μόνον θερμὸς φίλος τοῦ θεάτρον, ἀλλὰ καὶ δραματικὸς συγγραφεὺς ὁ ἴδιος. Οἱ συγγραφεῖς μας ἐνόησαν ἐπιτέλους ὅτι τὸ θέατρον εἶνε *καλὴ δουλειά*, καὶ ὅτι διὰ νὰ γίνῃ καλλιτέρα, ἔπρεπε νὰ συμφωνήσῃ καὶ νὰ συνεννοηθῇ πρὸς ἀμοιβαίαν ὑποστήριξιν.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ